

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékire küldve:	
Helyben.	10 kor. — fill.	Egy évre	16 kor. — fill.
Egy évre	5	Fél évre	8
Fél évre	2	Negyed évre	4
Negyed évre	1	Egy nóra	1
Egy óra	1	Egy nóra	1
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A nép között.

Pap Zoltánék Büdszentmihályon és Tiszalökön.

(M.) Ma még a magyar nép csak helyeslésével buzdítja kitartásra, erőre a nemzeti jogok bátor harcosait, a kik között a legelső sorban harcol Pap Zoltán, a tiszalöki választókerület erős függetlenségi és Kossuthpárti képviselője. Ezt a nagy harcot a tespedés, az árulás, a megalkuvás, a nemzeti erőnek fecserlő kora előzte meg. Az osztrák császár magyar parlamenti vigéceinek gyalázatosan hosszú ideig sikerült elnyomni, elfojtani a magyar nép egy részét, melyet erőszakkal, lélekvasárlással, kecsgetésekkel bolondítottak annyira, hogy izmos nyakát dugja be az osztrák járomba, mellyel a szolgaság gyalázata és gyötrelme jár együtt. Ma azonban az osztrák herepolitika csödbe jutott az egész vonalon. A nemzet szeme kinyílt. Lelke az önérzetre ébredés ragyogó sugaraival telt meg. Szívében a szabadság balzsamos virágai virítanak. Lankadtizmai aczél drótokként dagadoznak és bár harcz árán keresi az egyenes ösvényt a szolgaság fertőjéből, a nemzeti jogfeladások kigyófészkes labirintusából, az az magyarul mondván: nem áll kö-

télnek, ha még mázos szóval, ha csengő Judás pénzzel, ha a csörgő fegyver fenyegető szuronyaival kerülgetik is a büzös osztrák farkasok, hanem a legfelsőbb helyekről intézett veszedelmes befolyásolások, grimaszolások, csel fogások, homlok ránczolások daczára is követeli a jogait, melyeket — miután a rabló hadjárat nem vezetett sikerre — önkéntes színűnek hamisított lemondás által próbálkoznak tőle elkaparintani.

De nem oda Buda! A nemzet már torkig van a keserűséggel; a gyermek nadrágból kinőtt. A járszalag szégyenletes rángatásaitól szabadulni akar, hogy emelt fővel léphessen a haladó, szabad nemzetek sorába, honnét az osztrák tutorkodás addig kicsukta a nemes magyart. Azzal bolondította a világot, mit kutakodtok egy Magyarországon után? Az nincsen sehohol a földkerekségén. Hanem van az osztrák császárságnak egy tartománya, ahol csakugyan létezik valamelyes féle szántóvető, osztrák kamra és böndő hizláló magyarság, ámde higyjétek el: ezek sem igazi magyarok! Hisz ha igazi magyarok volnának, akkor volna hadseregük, volna nyelvök a hadseregben, volna szavuk a külső politika intézé-

sében. Azonban ezek néma birkák, mert csak az osztráknak van nyelve, van szava abban a császári tartományban, ahol annak a bizonyos magyarságnak lakozása hirlik.

A magyar nép betelt ezzel a gyalázatos, képtelen, posványba sülyedt, vasvillával szurkált igahuzó bivaly barom helyzettel és midőn még inkább sárba akarták fejét nyomni, midőn már az orcáját is ütlegekkel kezdték becsutellenül megvérezni: óriás testét meg rázta, föl pattant és ime a legnagyobb áldozatokra, a legkomolyabb harczra készen áll, hogy önálló magyarságának alapjait, szabadon fejlődő nemzeti létének a biztosítékait visszavivja a bitor és botor osztrák kézbe. És győzni is fog az önérzetre ébredt nemzet, ha az ország minden választókerületében olyan hü magyar és megvesztegethetetlen a nép zászlóvivő képviselője, mint a tiszalöki kerületben Pap Zoltán. És győzni fogunk sőt már győztünk is, ha minden magyar választókerületben akként sorakozik, szervezkedik a nemzeti jogok kibontott zászlója alá a nép, miként a tiszalöki kerület lelkes, értelmes, hazafias közönsége, mely sok ezernyi éljen riadózával biztatta — képviselőjét, hogy a nemzeti joga-

Debreczenben.

(1903. aug. 11.)

Irta: **Balázs József.**

Régi vágyam teljesült:
Légy üdvöz Debreczen!
Falaid között magam
Ijultnak érzem.

Mikor utra keltem én,
Szívem beteg vala
És most mintha derülne
Kedvemnek hajnala.

Nem is egyébért jöttem,
Kedves város, beléd,
Csupán azért, hogy szívem
Uj létre keltenéd;

Hogy érezzem: lélekben
Milyen itt a magyar?
Nem senyved-e, mint a fa,
Kit rombol zivatar?

Van-e itt régi láng még
És ősi szent erő?
Nyílt, egyenes a lélek,
Mint körül a mező?

Szabadon szárnyal-e itt
A szó, a gondolat,
A mint szárnyalt hajdanán
Évszázadok alatt?

A szívek lángja dalba
Olvad úgy még ma itt,
Mint a mikor dalolni
Hallák Csokonait? . . .

De el veled, te, kétség!
Mi volt, az Debreczen,
Földje, a melyre lépek,
Örökre szent nekem!

E percz lelkemnek mélyén
Emlékeket idéz —
S látom, mint terjed szét fönt
Egy áldó égi kéz . . .

Mert a magyar szabadság
Itt ma is védve van,
A szíveknek feltörő
Szent lángolásiban.

Szép multadhoz légy is hü
Örökre Debreczen,
Szíved, karod, mint hajdan,
Mindig magyar legyen! . . .

Éjszaka.

(A Tiszaparton.)

A nap lassan lebukik a város mögé, a tulsó parti fákon fényepedig fölfelé halad. Mar csak a jegenyék legtetején látszik belőle valami, a többi árnyékba merült. Ez az alkonyatnak az az ideje, amit a tanyákon így mondanak az emberek: fahögyben a nap. Ott azt úgy értik, hogy a nap lemenőben úgy látszik, mint ha valamely messzi fa tetejére, volna felszúrva. — Itt pedig, a tiszteletreméltó kultúra helyén, ugyanebben az időben nem a nap van fahegyben, hanem csak az utolsó sugara, amit onnan a tulsó oldalról csókul a faleveleknek küld s amit elfognak a levelek elől a város nagy palotái.

Az állóbárákák már alig van élet. Az utolsó halász, aki még nem ment haza, a szákkal betekint a halai közé, nézvéen, hogy van-e köztük beteges. Olyan, akit külön helyre, az ispotájba kellene tenni. A rabhalaknak ilyen jó módjuk van, tekintetvetnek feléjük, hogy nem-e betegek. Hasonlóképp, mint a rabembereknél. Ott is naponta föltekintik őket, hogy van-e, aki bajban volna s ha van, aló az ispotájba. A szabadon futkározó embereknek nincsen ilyen jó felügyeletes sorsuk. Ha esténként közéljük is benyulna egy hatalmas szákkal valamely

kért harcoljon tovább és alkut, pihe-
nést ne ösmerjen, míg a jogainkat
vissza nem kaptuk. Tudatával vannak
a küzdés, a szent harcz nehézségeinek
és veszedelmeinek, de becsületes sza-
vokkal és parolával fogadták, hogy ol-
dalán ők is mindvégig kitartanak. Ké-
szek vérök hullajtásával is áldozni.
Bizodalmat, erőt merítsen tehát hűs-
gökből, szeretetökből.

A harcz üzenet riadója ez a ti-
szalóki kurucz kerületből, a hol 200
esztendővel előbbvalólag már nagy
Rákóczinak hadai is diadalmasan hor-
dozták a szabadság zászlaját és hol
ma is készek meghordozni azt a sza-
badsághősök méltó ivadékaival, a kiket
Pap Zoltán és az ő kíséretében
levő derék képviselőtársak teljesen
felvilágosítottak a helyzetünkről, mely
nem rózsás helyzet, de azért nem is
kétségbeesítő; mert a nép minden földi
hatalomnak az örök kuforrása, mert
a nép szava igazán Isten szava, az
pedig most hadat üzent azoknak, a
kik nem akarják megadni a magyarnak
azt, a mi a magyaré . . . Ha üzene-
töket nem értik meg azok, a kik min-
dig siketséget, mindig vakságot tettek
a néppel szemben, ez az ő ba-
jok, ez az ő vesztök, a magyar nem-
zet tovább halad megkezdett útján, a
mely diadalutja az önérzetére, ön-
erejére ébredt nemzetnek.

A tiszalóki választókerület harcz-
rahívó riadóját megfogják hallani és
hallgatni minden községben, minden
tanyán, a hol s a merre igazi magyar
lakik a véráztatta szép földön; mint-
egy a földből pattannak elő az Esze
Tamások kurucz hadai. Minden di-
csőség, minden áldás sugározza körül
és illesse azokat a prófétai lelkű, erejű
tüzes népképviselőket, az ifjumagyar-
sag zászlóvivőit, a kik a nemzetet a

hatalmas kez és vizsgálatot tartana affelől,
hogy közülök ki a beteg, kinek faj a szive,
az agya, kit gyötör a szomorúság, kit a
kései bánat — mennyi ispotály kellene akkor,
óh uram isten.

Az utolsó halász is elmegy s úgy lát-
szik, hogy csakugyan erre várt a hold, mert
a tulsó parton azonnal haladni kezd szép
nagy piros tökféjével fölfelé. Olyan mér-
ges tekintete van neki. És látható benne szent
Dávid, amint hegedül. Némely vékonyka fel-
hők elébe osonnak, szinte beleszuródnak a
fényes ábrázatba, de hiába teszik a balga
tagok. A hold ezeken a hiabavalóságokon
megbékül. Erősek szokása ez. Míg senkisé-
m bántotta haragos volt, maga sem tudta
miért. Most, hogy gyöngye ficzkók incesked-
nek vele, nevet. Nevezz jó öreg, kedves éj-
szakáknak fehér napja, te vén csodálatos-
ság a maga ezüst fényességében. Lám, hogy
jó kedved van, a szél is azonnal sziveske-
dett feltámadni és nyikorogtatja a kikötőha-
jók támasztó czölönkjeit. A hajók farában a
belső oldallampákat kigyújtják és topognak
a sáncok kongó tetején nagy csizmás hajó-
sok. Föláll az őrtálló matróz s veri a ha-
rangon a fertályórákat. Érteneke vajjon a
halak az órákhoz? S egyáltalán miféle idő-
számításuk van nekik? A sötét víz titokza-

tespedésből életre, cselekvésre ébresz-
tették és kik szóval, cselekedettel ma-
gok járnak elől, mutatják, hogy mi-
lyennek kell lenni az igaz magyarnak.
Az igaz magyar sem életét, sem va-
gyonát nem lakatolja uzsorás ládába,
mikor hazája, nemzete jobblétéért kell
küzdeni és áldozatot hozni. Pap Zol-
tan és a vele küzdő népképviselők
ilyen igaz magyarok, de, most, hogy
a nép között lent jártak, ihletődve
láthatták, a tábor is méltó nagy, méltó
magasztosult hozzájuk és a nemzeti
jogokért vívott szent küzdelemhez.

És ezen lelkes magasztos, áldo-
zatra kész hű, bátor magyar nép tiz-
ezreinek feje fölött áttekintvén, a hon-
szerelem gyönyörűségétől sugárzó ar-
czát látván — Pap Zoltán — jól és
igazságosan mondotta:

— Hitvány, komisz, becstelen,
korcsemler az, nem magyar ember az,
a ki még ma is tétovázik és ijedezik
a harctól, a ki még kaszáját akkor
is a nádtetős ereszetekbe dugdossa, mi-
dön jogaiért harczba szállott a nem-
zet! Hallva e riadószózatot: a jövőbe-
látást eltakaró fátyol szememről lehu-
lott és látom: miként támadnak mintegy
a földből a szabadságharcosok ra-
gyogólelkű és győzhetetlen karu hadai,
melyeket kétszáz évvel ezelőtt az Esze
Tamások hadának neveztek, ma pedig a
Zoltánok hadának nevezünk, mi a hit
erejével eltelt egyszerű népei az áldott
magyarföldnek . . . a kik diadalra visz-
szük a nemzeti zászlót.

Pap Zoltán dr. a tiszalóki választóke-
rület jeles ifju kurucz képviselője, országos
pártunk két érdemes tagjának, Horváth Gyula
és Benedek János képviselőknak, Kanitz Géza
budapesti elvtársunknak és lapunk felelős
szerkesztőjének kíséretében vasárnap reggel
érkezett Debreczenből a Büdszentmihályi va-
suti állomásra, a hol is ünnepi ruhába öl-

tos tömegeivel halkan fut el a hajók alatt,
országát titkaiból semmit el nem árul.

Messzebb mérgeken bugnak a gyarak.
Mikor haragos fűrészei közé bekap egy nagy
gerendát a gép, elbődül, mint a vadállat
etetés elején. Ha megette a gerendát, sivit
egyet, ilyenkor füttyörész. Gerendát vágott-e
kettő vagy embert, ki tudná ilyen messziről
megmondani. Amott messze van egy hosz-
szu feketesség. Ki nem nézné az ember,
hogy mifélek lehetnek ott így egymáson,
csak mikor a hold újra előbujt, látható,
hogy egyik fekete lecsuszik a másikkól s
átcsuszik a vasuti hidra s azon mozogva
átszalad. Ugyan mire való ez a nagy
sietség?

Vasdarabok vannak a parton, hosszu
és pirosra festett vasdarabok, mert manap-
ság már a vasak is kendőzik magukat. Ül
rajtuk egy ember meg egy asszony, kéz a
kézben, az asszony haligat, az ember pipál,
a fejében simléderes lapos sapka. Ezek ha-
jósok, valamelyik sieppről való kormányo-
sók, akik kijöttek a partra, nézni az esti
vizet. Szébb ez így mintha a hajóról néz-
nék. Igen, ily bohók némely emberek, de
kérdés, hogy nem nekik van-e igazuk.

Mit lehet azt tudni, hogy kinek van
igaza. Ez a csavargóforma is, aki itt a kö-

tözött nagy magyar közönség várta az ér-
kező képviselőt; a kiknek nevében Homolay
Gyula, a választókerület pártjának érdemes
jegyzője lelkes szavakkal üdvözölte Pap Zol-
tánt és a kíséretében levő képviselőket, a
mely üdvözlés elhangzása után Pap Zoltán
válaszolt rövidesen. Azután pedig a fehé-
ruhas lánykák bájos csoportjától fogadta el
a szebbnél-szebb virágbokrétaikat, koszoru-
kat, melyek között igen eredeti és érdekes,
kedves szép volt a Panyiczki Pirokska által
az ősz virágaiból és gyümölcséből, nevezet-
esen virágokból, szőlőfürtökből, pirosuló al-
mákból izlésesen kötött koszoru. . .

Majd diszes kocsisoron, lovaslegények-
kel elől, cigányzene mellett, zászlokat lo-
bogtatva indult a városba a hatalmas me-
net, mely sok ezrekre szaporodott fel, amire
a piacra érték, előbb a városházára mentek,
majd reggelizni a párt derék pénztárnoká-
nak, Mészáros Istvánnak a házához és onnét
a református templomba. Az Istentisztelet
után kezdődött a népgyűlés. A sok ezernyi
lelkes magyar nép zsufolásig megtöltötte a
a széles piacot és ábitattal hallgatta a föld-
mives dalárda énekét, melylyel a hazafias
ünnepség kezdődött. Az „Isten áld meg a
magyart!“ énekeltek el. És a felséges nem-
zeti dal hangjai után, a külön e czélra
emelt széles, nagy emelvényről Pap Zoltán
szólt először a néphez.

Pap Zoltán, riadó tetszéssel és
lelkesezéssel fogadott beszédéből kiemeljük
a következőket:

— Nem a politikai helyzetről számot
vetni jött ide, ugymond, mert hisz arról már
a nyár folyamán számolt. Hanem a kurucz-
tanya, egy függetlenségi olvasókör megnyi-
tása végett utazik Tisza-Lökre; azonban a
kerületben neki mindig első állomása a sze-
retett Szentmihály. Így jött most is ide; ha
már itt van: forrón köszöni, hogy mellette
kítették a támogatások és próbáltatások
óráiban. Azután a jelen politikát illetőleg
nyilatkozott, monván, szomorú és nehéz a
helyzet, mint 1848-ban volt; mert forrada-
lomban vagyunk, a mely sokkal inkább
pusztítóbb annal, a mely golyóval és akasz-
tófával dolgozik, bárha még erre is ráke-
rülhet a sor, mert meg kell birkózni a nem-
zeti jogokért, a magyar nyelvért. Őtet ime
a becsületétől akarták megfosztani. A be-
csületét akarták meggyilkolni. Pedig ha a
becsületről van szó, minden földi garasnak

vön alszik, mikor így alszik, egészen helyén
és rendesen éli a világot. Lehet, hogy szé-
peket álmodik, lehet azonban, hogy ital irá-
nyában nyújtotta panaszát s csak akkor her-
vadt le ide az anyaföldre, mikor hozzátérni
mar igen kívánczolt. Amodebb — valami
rácz hajón — a rácz czitorát pöngetik és
keserűen szól bele az éjszakába a busuló
régí nóta — haj az valami nagyon szép
kis lányról beszél, a Dána, vagy az Iliadka,
vagy a Ljubicza ez, szép lány az, hallják,
fekete szeme van neki, kettő.

Emitt pedig erősen csobog a víz. Ez
onnan van, hogy az a tekintélyes testü vízi
edény, amely rajta fekszik, nem egyéb, mint
fürdőház. Széles és sok habot fog, egyebet
azonban nem csinál.

E dolgok fölött hallgatagon áll egy
vashid, nézve a másikat. Bánja is ő. Neki
az életéhez, többféle feladatai között, az is
hozzátartozik, hogy a halalbaugróknak alkal-
mas deszkául szolgáljon. Az emberi szivek-
nek egy részét huzza magához a vizeknek
mély titokzatossága, éjszakai sötét hírodalma.
Elrejtőzni és elhalni kívánnak, de csak benne
kivánnak s van, ki bár válogathatna a ha-
lálnak kényelmes fajtaiban is, öntudatlanul,
vagy vezető tudással menekül bele ebbe a

a sárba kell hullani . . . Ezután az osztrák uralom 377 éves, nemzet tipró történetéből hozott fel példákat, hogy az osztrák császár most is azt mondja, a mit 377 éven az ősei cselekedtek, hogy a magyarnak nincs joga nyelvéhez, a magyar nemzet joga felől az osztrák császár rendelkezik. Pedig nyelvben él a nemzet, azért a nyelvtől küzdelemről nem mond le semmi körülmények között, hanem ott lesz a küzdelem kellő közepén és ha kell: életét is feláldozza! Beszédjét rekesztvén, azzal bucsuzott, hogy a helyzetet illető részletesebb kijelentésekbe majd délután, a kerületnek Tisza-Lőkön tartandó nagygyűlésén bocsátkozik, a hova meghívta a szentmihályiakat is.

Utána Horváth Gyula dr. a Kossutpárt ezen rokonszenves tagja, beszélt nagy tetszés mellett. Mindenekelőtt köszönte a szíves, a fényes fogadást. Majd az ország rákfenéjéről, az úgy nevezett szabad-élvű pártról nyilatkozott, a mely bolondítja a királyt is, a mely párt főoka, hogy a magyar nyelv a hadseregben vissza van szorítva.

Ezek az urak csak a magok érdekét nézik; ennek a rákfenés uralomnak véget kell vetni és vége is lesz, ha minden kerületben így talpra áll a becsületes magyarság és ha minden kerület olyan képviselőt küld a képviselőházba, mint Pap Zoltán. A kerület és a képviselő életteljesével fejezte be beszédjét.

Benedek János, a messze csengő hangú képviselő ezuttal is a kiváló népszónok volt, ki szenvedélyre gyújtja, majd ötleteivel földeríti a népet. Előadásának magvai ezek voltak. Az istentisztelet alatt János evangyelistának egyik igéje után a megújulásról predikált ma — a templomban a lelkes. Ez a megújulás a magyar nemzet történetében is meg van. Érdekesen fejtette ki a nemzeti történelem és viszonyok megújulásait. Ausztriát a „kegyetlen termiszetű asszonyhoz hasonlította, kitől papucshős ura elakar válni, de csak úgy, hogy az asszony azt meg ne tudja . . . Így vannak Apponyiék is, a mai szerepvívő kormánypolitikuskok, a kik a nemzeti jogokat szinte kívánják, de csak hogy arra való

mélységes ringató ágyba. Oh, soha nem felejttem, egyszer évek előtt, két kis gyerek . . . Apátlan, anyátlan agrólszakadtak, nincsetlenül löködven jobbra-balra e kegyetlen világba, kisdéd fejükben így határoztak, bár lehet, hogy az anyjuk hívta őket, hogy innen e helyről belépjenek az alanti titkos tömkelegbe. Madzaggal egymáshoz kötözték magukat és a halálhoz vezető ut ezen vasdeszkájáról szomoruan leléptek az árva kiscsinyek. Estek egy darabkát s talán már a halálba is gondolták egymást, mikor közbejötték különféle telefondrótok és utjokat megakasztották. Erős a telefondrót, ha sok van együtt, egy-két rövidke emberéletet elbir, ámde nem bírta el a madzag, mert az elszakadt s így külön-külön szakadtak alá a magasból az elszánt távozók. A víz utazó országában az egyik benne is maradt, a másikat kifogták. Mert hiába alszik a hajós, hiába hever mély álomban a kövön a parti csavargó, csobbanásokra aítából észhez kap, ladikba ugrik és vadászatot kezd a víz ellen az éjjeli sötétben az emberéletért. Ami nem kis munka, bár lehet, hogy emennek a kimentése azért sikerült, mert csak amannak a lelkét kívánta magához az anyja.

. . . A hold a fellegetek már mind elkergette. Szép fehérén száll fölfelé.

Tömörkény István.

törekvésüket az osztrák császár megne tudja . . . Találón a lánchídi oroszánhoz hasonlította a nemzetet, melynek nincsen — nyelve! Így a magyar seregnek is hiányzik a nemzeti nyelve; hanem miként a nagy szárazság után eső következik, akként Magyarország is megkapja a maga jogát.

Szive, lelke, kaszája, lenyomja a mérleget. Azért előbb a közjogi helyzetet kell rendezni, akkor azután az égető gazdasági bajok rendezésére is áttérhetünk. Most a legelső kötelesség a magyar nyelv jogát megmenteni, mert ha itthon sem lehetünk magyarok, akkor inkább pusztuljunk el.

Még a Pap Zoltán „Kossuth himnuszának” és a „Hazádnak rendületlenül” elnevezése után, melyet igen szépen és hatásosan énekelt a Szabó Lajos kántor által vezetett és tanított földműves dalárda, Homolay Gyula beszélt. A választók szeretetét ragaszkodását fejezte ki Pap Zoltán iránt, majd köszönetet mondott, hogy két jeles képviselőtársával ide fáradt.

Délben a Mandy-féle vendéglőben. a polgárság színe-javának részvételével pompás magyaros nagy ebéd volt, amelynek befejezése után délután 3 órakor indultak a kerület székhelyére, Tiszalókra, a hova ezen alkalomból, az egész választókerület közönsége meg volt hívva, — és sok ezernyi számban gyülekezett.

Festői szép és lelkes volt az átvonulás Tiszalókra. Az ünnepi díszbe öltözött magyar nép ezrei, kísérték át Pap Zoltánt Tiszalókra. Több mint száz kocsi, egész századra vehető lovas bandérium, lobogó zászlós népség, férfiak és nők, öregek és fiatalok zarándokoltak a hön szeretett képviselővel. — Sok ezren gyalogmentek. A menetnek sem végét sem elejét nem lehetett látni, hát még a midőn az a határnál a tiszalókiek lovasbandériumával és ide előre jött kocsijaival gyalognépeivel szaporodott . . . Festői és meghatározó volt az a látvány, a mint a Pap Zoltán négy pompás paripától vont fogatát, mely ha jól tudom, Kató szentmihályi derék gazdálkodó fogata volt, körülrajongtak. — Többmint félszáz fehér ruhás szép ifjú magyar lány és azután a legények gyalogoltak faradhatatlan sorokban mellette, énekelgetve, éljenezve a képviselőt . . .

A vasuti átjáró helyen Maros Sándor löki gazdálkodó üdvözölte a képviselőt, majd bentebb a remek diszkapunai Béni József, a löki párt ezen lelkes, derék és buzgó tagja, köszöntötte szép szavakkal, a miután a bájos Béni Juliska és társnői virágbokréttakkal kedveskedtek . . .

Midőn ez a végét nem erő menet a nagy piacchoz közeledett: a kocsiknak meg kellett állni, mert a kerületből oly tenger sokaság gyűlt ide, hogy zsufolásig betöltötték a széles piacot, a hol a szónokok számára emelvény volt állítva. Ezen emelvényről köszöntötte Veress Ferenccz kerületi pártelnök Pap Zoltánt. A magyar népnek egyik kiváló képességü, tudásu, valóban született mesterszónoki tehetségü tagja ez a rokonszenves megjelenésü balsai nagybirtokos gazdálkodó polgártársunk, a kinek szép és jeles magyar tulajdonságai előtt valóban kalapot kell emelnünk.

Veress Ferencz pártelnök meghatóan üdvözli Pap Zoltán képviselőjüket, a ki a megszentelt legszentebb jogaiért folytatott küzdelem ellen törekvő gyalogos veszteséget bandát leleplezte. A honfi szívek legdrágább kincseit akarták ezek a főurak, ezek a kormányférfiak megvásárolni. És Pap Zoltán volt az, aki visszautasította a gyalogatosokat, a ki megmentette a törvényhozás becsületét, ezel ő a magyarságnak, a kerületnek nagy dicsőséget szerzett. A hatalmasok drágaköveket ajándékoznak az eszkö-

zeiknek. Magas állással, jóléttel diszitik őket, de ezeknek fejében a lélek legdrágább kincseit követelik tőlük. Az ilyeneknek üres a keblök. Az ilyenek a nagy világizajos életben a nemzet panaszai, fájdalmi iránt elfásulnak. Pap Zoltán nem e fajta ember. Ő megtartotta szíve nemességét és fogadását. Most már nekik kellene jutalmazni őt. De ők nem érdemrenddel jutalmazzák, hanem szívök szeretetével. Keblök tisztaságába foglalják. Lelkük szeretetének gyöngyeivel ékítik. Isten hozta, mint szeretett képviselőjüket, mint igaz barátjokat.

Homolay Gyula a közelebbi kerületi nagy népgyűlésen hozott bizalmi párt határozatot adja át Pap Zoltánnak, a mit Pap Zoltán, jellemes, becsületes tisztességes, önfeláldozó küzdésével, eljárásával érdemelt ki.

Pap Zoltán a Krisztus életéből vett szép hasonlattal magyarázta két hét előtti helyzetét. Akkor a hazája és ellene intézett piszkos harcban, úgy érezte magát mint nyomorék, mankós koldus. De midőn a két héttel ezelőtti tartott kerületi nagy népgyűlésnek a bizalmi és szerető határozatáról értesült, úgy megillette őt az, mint Krisztus szava a mankós koldust; a ki eldobta a mankóját és járt. Neki is két héttel ezelőtti vették el a mankóit a hivek hivei; de szüksége is van az erőre és a bizalomra. E bizalom jeleiből azt látja, hogy a kerület polgarai gondolkodnak és cselekedni akarnak. Ez helyes is; mert józan népnél senkinek sincs jogában bitorolni a nép hatalmát. Most különösen nagy szükség van erre a józanságra és cselekvőképességre, mert a nemzet fordulopontra ért. Hisz a nemzeti jogokért folyik a küzdelem. Sajnos, hogy a küzdők két csoportra oszlanak, az egyik alku nélkül követeli a jogokat, a mások, az úgynevezett közigazgatási férfiak, a kik sopánkodnak. Azonczigányhoz hasonlítja ezeket, a ki csatasorban alván, a gyilkos ellenséggel kiakart bekülni. Pedig a kik félnek a lövésektől, nem vivják ki a szabadságot.

Való igaz ugyan, hogy a gazdasági kérdés fontos, de előbb a közjogi kérdést kell megoldani. Mert gazdagodni csak önállóság mellett lehet. A szolgál csak élődik és urának szerez. Mi is csak segédjei vagyunk az osztráknak és addig boltot nem nyithatunk, míg a közjogi kérdést nem rendeztük. Majd a 377 éves uralmat jellemezte és odajutott ki, hogyha még kétszáz olyan független magyar kerület lesz, mint a tiszalóki, akkor a kuruezpárt kormányképes és az országból egyszerre kitakarodik, a német.

Ha az ősök a németet kiverték volna, akkor neki most nem kellene az osztrák hátát ütni és volna idő a közigazgatási tevékenységre; most a fokozatos adó, az általános szavazatképességről beszélhetne itt . . . Ez az osztrákrabiga nem való a magyarnak és főképpen a választóktól függ, hogy az osztrákot kiverjük. Ne hagyja magát a magyar megvesztegetni. Őtet is megkerülgette az osztrák párt, csak hogy ő arczokba vágta a Judáspénzt. A választók is kövessék ezt és vágják arczul azt is, a ki felől megtudják, hogy eladta magát, mint a barom. — Követeli a hadsereg magyar nyelvét; mert a jelenlegi idegen nyelvű és lelkü hadsereg a nemzetiségi izgatásnak is veszedelmes melegágya.

De különben is most még nem követelnek mást, mint az 1867-es törvény végrehajtását és mi történik? Elő áll az osztrák császár és azt mondja, hogy a magyarnak nincs joga nyelvéhez. 377 esztendő óta egyetlen Habsburgi uralkodó sem merte ezt a száján kibocsátani; sőt mindig ígéretekkel, törvénybe foglalt ígért jogokkal altatták a nemzetet. Ma kimerik mondani azt is,

hogy a magyarnak nincs joga nyelvéhez, Hát így is jó. Akkor lesz a magyarnak karja és vissza szerzi az erőszakosan elrabolt nyelvét. Ma olyan időt élünk, hogy hitvány, komisz, kores magyar az, a ki a nemzeti harcztól visszahuzódik és nem áll oda a nemzeti jogokért kibontott zászló alá!

Pap Zoltán után még Horváth Gyula, Benedek János képviselők szölk a gyujtó hatást és lelkesedést még inkább fokozva, a mely végül a derék Veres Ferencz pártelnök által benyujtott és a népgyűlés által egyhangu lelkesedéssel elfogadott határozatban és az egész országban szétbocsátandó harcziariadóban magasodott ki és pedig a következőkben:

A tiszalöki választókerület népgyűlése hazafiui megnyugvással hallotta képviselőjének kifejtett álláspontját, hogy a magyar hadsereg magyar vezényleti és szolgálati nyelvéeért megkezdett harcztot fel nem adja addig, míg a nemzetnek ezen feltétlen joga el nem ismertetik. És kimondja azt is a népgyűlés, hogy hasonló határozatok meghozatala végett az ország összes választókerületét megkeresi.

A lelkes, a nagyjelentőségű, a sok ezrek jelenlétében lefolyt népgyűlés csak az az esti órákban végződött és onnét a tiszalöki új alapítású és szervezetű kurucztanára, a csinos és barátságos függetlenségi olvasókörbe ment át át Pap Zoltán képviselőtársaival és kísérelőivel. Itt avató közgyűlést tartott. Lelkesítő, buzdító beszédet intézett a jelenvöitakhoz. Áldást kért az új kurucztanára. Utána még többen is szölktek és a körjegyzőjének sikerült beszédje utánja képviselő által ajándékozott nagy Kosuth-képet leplezték le.

Este a Malina-féle vendéglöben felköszöntökkel fűszerezett vacsora volt és táncz. A képviselők éjféltajt kocsin tértek vissza Szentmihályra, honnét másnap reggel utaztak el, buzdult erőt és lelkesedést vivén magokkal e szép magyar nép köréből.

NAPI HIREK.

Puky főispán nyilatkozik.

Tegnapi lapunkban fentartással közölkünk egy hirt, a mely Puky Gyula nyugalomba vonulásának eshetöleges bekövetkezésével foglalkozott. E hirre vonatkozólag egyik reggeli laptársunk fölkereste és megkérdezte Puky főispánt, a ki czáfólólag nyilatkozott. Azomban ennek a czáfólatnak megvan az a különös érdekessége, hogy megerősíti a fentartással közölk hiruink be-mondójának azon feltevését, hogy a bekövetkezett törvénytelenségek tetözésül kilátásba helyezett és fenyegetözve emlegetett erőszak politikájának nem hajlandó magát eszközül és alkotmány sintérlő pribéki szerepre adni, inkább nyugalomba vonul. Hogy ez az eshetőség bekövetkezhetik, Puky főispán maga sem tagadja. . . Egyébként a Puky főispánnal folytatott beszélgetésről és az ez alkalommal tett érdekes főispáni nyilatkozatokról a következő nyomtatott párbeszédet olvassuk:

— A „Debreczen“ azt írja, hogy Méltóságod esetleg nyugalomba vonul. Szabad érdeklödnöm az iránt, hogy mi igaz ebből?

— Én, kérem, legnagyobb meglepetéssel hallok e hirt, annál inkább, mert még nem is olvastam. A mi az esetlegességet illeti, az fennáll folytonosan s a lapok bárkinek nevével kapcsolatban s bármikor bo-csáthatnak ki ily hireket.

— Az „esetleg“ alatt laptársunk a közel jövőt érinti bizonyára s argumentálja ezt ama körülmény, hogy a mult főispáni érával s a mai erőszakos politikai viszonyokkal kapcsolatosan közli hirét. Talán ezekre vonatkozólag tett méltóságod kijelentést valahol?

— Soha, és sehol. A mai politikai helyzet, mondja Ön, esik talán nehezemre nekem. De kérdem, kinek nem esik az ma nehezére? Viszont ez uton tovább menve, alapos okot nem tudok felfedezni arra, hogy épen a mai politikai viszonyok miatt kellene távoznom. Hiszen a helyzet huzamosabb idő óta egyforma. Lehet, hogy holnap, lehet hogy holnapután más idő jön, — a mely engem is magával ragad. Lehet, de ezt aligha hiszem, hogy jó egy erőszakos kormány, mely erőszakos ujonczszedésre s adó behajtásra adna megbizást főispánjainak. Lehetnek vagy lesznek főispánok, a kik el fogadják kormánybiztosi minőségben ezt a missziót, de biztosítom önt, hogy lesznek olyanok is, a kik nem hajlandók erre. Én a magam részéről sem politikai hitvallással, sem egyéni meggyözödéssel és intencióim-mal nem tartanám összegeyzetethetőnek, hogy ily szerű misszióra vállalkozzam.

— Tehát a hirnek ma semmi komoly alapja nincsen?

— Nincs. Ezt a leghatározottabban mondhatom. Ez a visszavonulás különben sem katonai módra megy, hogy ha valaki nem tetszik a hadvezetésnek, annak rögtön félre kell állania. Viszont azonban, a miért szegény hazánkat akkora nagy csapások érik, azt hiszi ön, hogy azonnal félre kell vonulnia mindenkinek?

— S ha mégis úgy volna?

— Kérem, abban az esetben minden keserűség nélkül, sőt mondhatom, lelki megkönnyebbüléssel távoznám. Azt hitték sokan s velük magam is, hogy érdemes és hasznos reformokat fogok végrehajtani. Hogy mindez még nem sikerült, nem én vagyok az oka. De újból hangsulyozom, nyugalomba vonulásom esetén minden nagyobb emóció nélkül hagyom el széket, a melyhez — őszintén megmondom — ugysem sok öröm köt.

Ma azonban e hirnek alapos oka nincsen — mindenki tudja — nem is lehet. — Holnap, talán néhány hét, de úgy lehet, néhány év múlva, esetleg lesz alapja. A politikai prognózishoz teljesen simul ez az „esetleg.“

A beszélgetés ezzel véget ért.

Hajdumegye a mult hónapban.

Hajdumegye közigazgatási bizottsága tegnap délelött tartotta meg rendes havi ülését Puky Gyula főispán elnöklésével. Az ülés első tárgya Rásó Gyula kir. tanácsos alispán jelentése volt a megye közállapotáról. A jelentés szerint a közbizottsági viszonyok jók voltak, felemlítésre méltóan egy esetben sem zavartattak meg. Az állategészségügyi viszonyok már kedvezötlenebbek voltak, mert több községben ragadós száj-és körmöfajás uralkodott. Ferenczy Elek fözsolgabiró figyelmi ügyében a belügyminiszter beszüntető határozatot hozott. Ez a határozat jogerős. A többi tizenhárom figyelmi ügyben jogerős határozat még nincsen. A közigazgatási-bizottság az alispáni jelentést tudomásul vette.

Zárfeloldás.

Már a IV-ik körzet is feloldatott a száj és körmöfajás alól, tehát most még csupán az V-ik körzet van zár alatt, néhány nap alatt azonban ez is felszabadul, mivel újabb betegedés már régebb idő alatt nem volt.

Hajduvármegye közgyűlése.

Hajduvármegye törvényhatósági bizottsága rendes köygyűlést e hó 21-ik napján tartja meg Puky Gyula főispán elnöklésével. A tárgysorozat 76 pontból áll így előreláthatólag a közgyűlés delutánra is ki fog terjedni; tehát jó lesz, ha ehhez képest rendezik be a dolgokat a bizottságnak vidéki gazdálkodó tagjai, nehogy magukra maradjanak a urak.

A nőegylet árvaházi

iskolájában még mindig vesznek fel leányokat, főleg azon szölkö gyermekeinek alkalmas ez, kikhez a több iskolák távol vannak. Beiratkozhatni lehet naponként d. e. 9—12. és d. u. 3—5-ig az árvaházban.

Színházi bérlök figyelmebe.

A bérlök kiváltása holnap szerdán kezdődik. A színház bizottság legutöbb tartott ülésén kimondotta, hogy azok, kik e hó 25 ig ki nem váltják bérlöeteiket, végképen elvesztik jogukat és a ki nem váltott jegyek az új jelentezőknek adatk ki.

Egy milliomos örökösöket keres.

Érdekes idegen járt ma délelött a városházán. G. M. Paff a neve az illetőnek, Kaiserslauternben lakik, hol óriási varrógépgyára van ezer munkással. Rokonokat kutatni jött ide, mert — mint mondá — tudomása van róla, hogy Felső Magyarországból rokonai közül többen ide költöztek. Fáradsága azonban sikerrel nem járt és a milliomos agglégény szomorodott szívvél — ma délben — utazott el.

A rendörség köréből.

A polgármester Végh Gyula bünygyi osztály főnök távoilöte alatt a bünygyiosztály vezetésével és felügyeletével Szentpétery Ferencz rendörkapitányt bizta meg.

Egy eltussolt ügyről.

A városházán a régi rendszer alatt nem egy nevezetes ügyet tussoltak el, ráborítván a feledés fátyolát. Különösen azokban az ügyekben fordult ez elő, hol a városi szeszkereskedés és annak nevezetes vezetője Papp László volt érdekelve. A volt polgármester intímusa volt Papp László és így akármilyen baja volt, azt rövid uton Papp László javára döntötték el. Két év előtt is kellemetlen helyzetbe jutott Papp László. Kiderült ugyanis, hogy Papp László italokat hamis néven hozott forgalomba. A belügyminiszter is tudomást vett erről és leiratában utasította tanácsot, haladéktalanul a legerélyesebb vizsgálatot indíttassa meg Pap László ellen és a legszigorubbán büntessék meg. Ez azonban csak írott malaszt maradt; mert a miniszteri leiratot egyszerűen „ad akta“ tették és amiért másokat a legerélyesebben büntetnek, azért Papp Lászlónak haja szála sem görbült meg. Erre az ügyre felhívjuk a polgármester és a tanács figyelmét s hisszük; hogy ezuttal senkinek sem áll érdekében a tussolás.

Eljegyzés.

Kain Béla a Ranunkel H. és Fia cég képviselője eljegyezte Csengeri Ferencz debreczeni terménykereskedő leányát Csengeri Gizella k. a. t.

Értekezlet a hajléktalanok menhelye ügyében.

A téli időszak beállta előtt újabb nemes és áldásos intézmény megvalósításán, a hajléktalanok menhelyének felállításán fáradozik Debreczen társadalma. Ez ügyben tegnap Oláh Károly tanácsnok elnöklésével értekezlet volt a városházán. A bizottság miután kimondotta, hogy a hajléktalanok menhelyének létesítése ma már elodázhatatlan szükség, ez ügyben háromféle indítványt terjeszt a tanács elé.

1. Javasolni fogja, hogy a Csicsogó korecsma alakítsa át menedékhelyé.

2. Abban az esetben, ha ez a terv nem talál elfogadásra, a város istállójánál levő helyiséget proponálja a bizottság.

Legpraktikusabb azonban a harmadik propositio, a melyet dr. Dr. Boldizsár Kálmán terjesztett elő: E szerint a hajléktalanok menhelye a Degenfeldtéri kisdudóvóban helyeztetnék. A Degenfeldtéri kisdudóvoda a gyermeknevelés és gondozás céljaira ma már nem alkalmas, ellenben hajléktalanok menedékhelyének, a legjobblenne. Nincs messze, mint a Csicsogó korecsma s nem tűzveszélyes, mint a város istállója melletti hely. És azért is praktikus, mert a népkonyhát is össze lehetne kapcsolni vele. Az értekezlet a három javaslatot írásba foglalta s Oláh Károly tanácsnok azt a tanács elé fogja terjeszteni.

Kettős öngyilkosság a kórházban.

A múlt héten a kórházban elkövetett kettős öngyilkosság másik áldozata B. Nagy Erzsébet, ki Kalba Zsuzsánnával együtt megmérgezte magát, az éjjel szintén meghalt. A törvényszék holttestét felboncoltatta.

Kinevezés.

Bernáth Elemér kir. táblai elnök Nagy Lajos végzett joghallgatót a debreczeni törvényszékhez joggyakornokká kinevezte.

Korai öröm . . .

A Puky Gyula főispán lemondásának „fentartással” közölt híre sehol nem keltett őszintébb örömet, mint a nagy bukott férfinak, Degenfeld József grófnak hajdani gárdistái között; sőt a nemes gróf savanyodott arca is kiderült, ezen futohíresekét hallván, mintha mézet nyalattak volna vele . . . Azonban egyidőre, vagyis mint Puky főispán igen diplomatikusan és szellemesen mondá: „talán holnapig, talán néhány héttig, talán néhány évig” korai ez az esetleges nyugalomba vonulási hír. Ezeknek a szegény Józsi grófnak — tehát — nemesak a szülőjök, hanem a szerencsésük is — s a v a n y u.

A kézügyesítő (slöjd) tanfolyam.

e hó 23-án veszi kezdetét a kereskedelmi iskola új helyiségében. Ezen iskolai évben a fapapír és agyagmunkák taníttatnak. E tanfolyamra csak korlátolt számban vesznek fel tanulókat s így a jelentkezőknek érdekében áll minél hamarabb beiratkozni. A mely középiskolai tanuló tehát a tanfolyamon részt óhajt venni, csütörtöki nap kivételével, jelentkezzen Fábian Lajos Mór tanár úrnál a kereskedelmi iskola tanári szobájában naponta 4—5 óráig. Tandíj havi 1 korona, melynek fejében a készített tárgyak a tanulóké maradnak.

Az ev. ref. egyház

presbyteriuma a f. évi szept. hó 13-án el nem intézett ügyek tárgyalása végett folyó évi

szept. hó 17. Csütörtök d. u. 4 órakor a szokott helyen „másodszeri meghívásra” gyűlést tart, melyen tehát az egyházi törvények 30. § a értelmében a „jelenlevők többsége határoz.”

A fiatal Tisza Pista agyonlőtt egy hajtót.

A Tisza István gróf fiának, ifjabb Tisza Istvánnak, ki a debreczeni főiskolában tett érettségi vizsgát, megdöbbentő és halálos végű vadászkalandja volt, melyről ezeket írják: A geszti uradalomban végzetes szerencsétlenség történt tegnapelőtt vadászat közben. A szerencsétlenség egy kis hajtó gyermek életét kívánta. Tisza István gróf fia, a most érettségizett ifj. Tisza István két rokona: Keglevich György és Miklós grófok társaságában vadászott. Tíz-tizenkét hajtó fiu vette körül a három fiatal vadászó grófot, hogy a vadászatnál körbe hajtásuk puskára kerülhető állatokat. A kis fiuk mohó vágyakozással lestek a kilőtt töltényekre, hogy játékszernek használhassák. Az egyik hajtó fiu, egy 10 éves árva gyerek, kit az uradalomban tartanak, két töltényt látott meg a földön. Suttymba hátrakerülve eszszott a földön a fiatal Tisza gróf előtt fekvő töltények után s négykézláb mászása közben megérintette a gróf kezében levő vadászfegyvert. A laicester hirtelen elsült és a földön levő gyermeket hátra lötte. A szerencsétlen gyermek, ki maga okozta katasztrófáját, szörnyet halt. A sajnálatos szerencsétlenség véget vetett a vadászatnak s Tisza István gróf házában részvételtjes megdöbbenést szült.

Akik lelkészi vizsgára jelentkeztek.

Tegnap délután jelentkezett 36 ifju ev. ref. lelkész Kis Áron püspök előtt lelkészvizsgálatra. Az ifju lelkészeket Harsányi Pál szénior vezette, ki maga is most teszi le a vizsgát. Harsányi Pál üdvözölte egy a maga mint a jelentkezők nevében a püspököt. Kis Áron szép beszédben válaszolt Harsányi üdvözlő beszédére. A jelentkezők közül 20-an első, vagyis káplánvizsgálatot tesznek. Ezek névsora: Bartha György Szentesről, Tóvis Lajos Nagypalád, Imre József Köröstarcsa, Juhasz Elek Fábianháza, Kádár Daniel Hódmezővásárhely, Kovács Károly Hajduhadház, Lengyel Imre Kaba, Nagy F. Hódmezővásárhely, Nyarádi László Békés, Percz István Nagyszalonta, Sélley László Szentimre, Simon Gábor Szentsimon, Szeremley Gy. Debreczen, Szurok Zoltán Nagykereki, Tóth Gyula Balmazújváros, Ujlaki Miklós Nagykároly, Kerekes Gyula Turkeve, Vajó Sándor Nagyvárad, Inczedy Márton Szatmár, Tóth András Kántorjánosi. A második, vagyis lelkészi vizsgára jelentkeztek 16-an, névszerint: Pálly Aladár Józsefháza, Balogh Gyula Szemlak, Bary Gyula Beregszász, Bereczky László Makó, Biró Ferencz Debreczen, Bodor Pál Diószeg, Hagymásy Gyula Hajdunánás, Harsányi Pál senior Debreczen, Holló József Nagyléta, Kovács László Hódmezővásárhely, Nánasy Lajos Csikágó, Simon Imre segédtanár Debreczen, Szücs László Nagyvárad, Vadon Béla Derecske, Varga Gedeon Nagyvárad, Zöld Mihály Hódmezővásárhely. Ez utóbbiak közül Nánasy Lajost a szokások ellenére azonnal fel is szentelik, hogy már 22-en — esküvője után — elutazhassék az új világba és hirdethesse ott az ígét az odaszakadt magyarok között. A vizsgálatok ma reggel 8 órakor kezdődtek és csütörtökön végződnek b.

Hajdumegye közegészségügye.

Hajdumegye múlt havi közegészségügyi viszonyairól Losonczy Álmós dr. főorvos terjesztette elő jelentését a közigazgatási-

bizottság tegnapi ülésén. A jelentés szerint a közegészségügyi viszonyok kedvezőtlen, de mégis valamivel kedvezőbbek voltak, mint a múlt hónapban. Igen magas volt a születések száma, de feltűnően magas a halálozás is. A heveny fertőző kórok terjedése mérséklődött, a bántalmak jellege valamivel szelidebb lett. — A veszélyesebb hevenyfertőző betegségek közül a roncsoló toroklobót községben, négy községben a vörheny tizenket halálos betegséggel fordult elő. A nagy-kiterjedésű kanyarójárvány megszűnt. A hasihagymáz tíz községben fordult elő. Veszett ebmarás két községben fordult elő. Rendkívüli haláleset négy esetben fordult elő. B. Újvároson egy gyermek vízzel leforrasztatot. Tisza-Csegény egy nőt véletlenül agyonlőttek. Téglyáson egy fiut a ló rugott agyon. P. Ladányon egy nő belső sérülések miatt halt meg. Két öngyilkos volt Hajdunánáson, kettő Hatduszszoszlón. A éivottság a főorvos jelentését tudomásul vette.

Felhívás.

Nagyérdemű közönség! Rendkívüli áldozatok árán azon kellőmés helyzetbe jutottam, hogy a nagy közönségnek egy kitűnő első orvosi tekintélyek által ajánlott ásványvizet jutányos áron, közvetlen a fogyasztó közönséghez juttathassak. Tekintve, hogy a külföldi ásványvizek daczara, hogy semmivel se jobbak mint az általam forgalomba hozott természetes ásványvizem, mely avas-ujfalusi „Oroszlán” savanyuviz néven ismeretes, az árban oly lényeges különbség van, hogy minden szegény ember, kinek ásványvizet kell egészség szempontból használni könnyen hozzá juthat a mennyiben üvegenként 12 fillér az ára, ásványvizem égvényes savanyu gyógyviz, borban helyettesíti a Giesshübli, Bilini, Krondorfi, Preblau, Radeini és Vichi külföldi gyógyvizeket és kiváló hatása a légző- és emésztő-szervek gyomor- és húgyhólyag úgy a megrögzött brouchiális hurutos bántalmaknál, továbbá máj- és vesebajok ellen kitűnő élvezeti és üdítő-viz. Az avas-ujfalusi „Oroszlán” savanyuviz kizárólag a Schwartz-féle dohánytözsében Piacutca 29. a városházával szemben kapható. Kiváló tisztelettel Massa István az avas-ujfalusi „Oroszlán”-forrás tulajdonosa.

Olvassuk a „Karikás” élcslapot.**Olvasóink figyelmébe**

ajánljuk, hogy szinehagyott, avagy peccétes, elpiszkolódott ruháikat olcsó árak mellett Konecz Józsefnél festessék és tisztítsassák. Főüzlet Batthányi-u. 2. sz. a. Műhely Vár-u. 7. sz. zenede során.

Az idegenek térfoglalása.**Irta: Honvéd Atilla.**

Olvassom a lapokból, hogy a muszkavezető Zichy-család egyik 17.000 holdas birtoka került ismét idegen kézre. — Valami osztrák gróf vásárolta meg három millió koronáért. A nevet le sem írom a betolakodó lézengő ritternek, mert kibicsaklana a nyeive olvasás közben a magyarnak.

Ez a birtokeladás és vétel végtelenül jellemző, úgy az eladóra, mint a vevőre. Az eladó magyar nevet visel ugyan, de a nemzetre nézve éppen oly idegen, mint a vevő, az osztrák gróf. Nem iába lötték főbe a család egyik áruló tagját a szabadságharcban. (Több is megérdemelte volna; nem a golyót, hanem a kötelet.)

Az a tény, hogy az osztrák grófnak adták el a birtokot, amely Magyarországnak egyik része és tartozéka, a mi szemünkben egyenlő a hazaárulással, hiszen a majtényi

Már pedig az a 17.000 hold magyar föld alkalmasint hosszú időre elveszett a magyar nemzetre nézve, mert tulajdonosa — idegen. Annak a birtoknak a jövedelméből idegen nemzet fog táplálkozni, mert a magyar föld termését idegenben költi el. Így jut a megvasarolt magyar föld (gyarmat) és verejtékes gyümölcse idegen zsebekbe.

Ha a Zichy-család hazafiasan gondolkozott volna, nem adja el kéz alatt azt a birtokot idegennek, hanem telepítési czélokra használja fel, a mi a családra nézve is előnyösebb, mert hiszen földenként még száz korona vételért se kapott, holott a magyar nép a vételár háromszorosát is megadta volna. A birtokon új virágzó község keletkezhetett volna, a birtok jövedelméből pedig mintegy kétezer lélek élhetett volna meg és táplálta volna a nemzeti törekvéseket. Így azonban a magyar kénytelen kivándorolni, hacsak nem fog elszegődni béresnek, munkásnak az új — uzsorához, mert a nagybirtokosok nagy része tényleg uzsorása a verejtékező munkásnak. A nép szánt, vet, arat, betakarítja a termést, de az aran az uzsorás, a here dözsöl.

Igy aprankint jut idegen kézre az ország és az istenadta nép, a honfoglaló Arpad ivadéka koldustarisznyát akaszthatnak a nyakukba, vagy vándorbotot vesznek kezükbe és elmennek új hazát keresni az idegenbe, ahol legalább a kérges munkáskéz értéket tudják becsülni.

Megbocsáthatatlan bünt követ el azonban a mai nemzedék, hogy eltűri a magyar földnek idegen kézre juttatását. Bűnös közöny ez, a melyet ki kell irtani. Van még mód arra száz is, hogy az idegent lehetetlenné tegyük, csak akarni kell. Ez az ország a mienk: magyaroké. A vérrel szerzett hazát pénzért nem lehet megvenni. A haza földjéhez csak annak van joga, aki részese e földön ezer év óta élő haló nemzet törekvésein. Pusztuljon hát az idegen innen békeséggel, a mig lehet, mert ha a négy évszázados gyűlölség varázsa lángra lobban megint, a halálharang kongásába el fog veszni a betolakodott gazok és hazaárulók utolsó halálhörgése is.

Ez a föld a mienk: magyaroké. Hulló vérükkel szerezték őseink — és ha kőtyavetyen, csengő aranyakért idegen kézre jut is, ha kell, hulló vérünkkel visszaszerezzük mi még . . .

Tüntetés Sopronban a hadügyminiszter ellen.

A M. T. I. jelenti Sopronból: Az itt nemrég megalakult függetlenségi párt vasárnap délután népgyűlés rendezett, amelyen a három évet szolgáló katonák szolgálatának meghosszabbítására vonatkozó hadügyminiszteri rendeletet is tárgyalták. A népgyűlés után tüntető körmenetet tartottak, amelyben főleg a tanulóifjúság vett részt. A körmenethez több katona is csatlakozott. A tömeg hazafias dalokat énekelt, abuzogolta a hadügyminisztert. Sprecher Arthur vezérőrnagy, dandárparancsnok és Grivicsics ezredes, a 48. gyalogezred parancsnokának ablakait a tüntetők beverték. Egy rendőrt, aki letartóztatást akart végezni, megverték. A tüntetés 11 óra felé végződött. Ma a katonaságnál szigorú vizsgálat indult meg a tüntetők kinyomozása iránt. A 48. gyalogezred egy legényét, a ki a kért szabadságot nem kapta meg és ezért ezredétől megszökött, ma csendőrök szállították vissza.

A soproni tüntetésre vonatkozólag a „M—g” tudósítója a következőket jelenti:

A függetlenségi párt tegnap délután három órára a Pannónia-szálló nagytermébe

gyűlést hívott egybe, hogy tiltakozzék a ki- szolgált katonák visszatartása ellen. Minthogy Sopronban eddig nyoma sem volt nagyobb függetlenségi mozgalomnak, a városban nem igen hitték, hogy a népgyűlésnek sikere legyen. Annál nagyobb meglepetést keltett a lakosságnak váratlanul impozáns részvétele. A gyűlésen annyian jelentek meg, hogy az óriási terem szűknek bizonyult és vagy 400-an még kintrekedtek.

A gyűlés a legszebb rendben s nagy lelkesedéssel folyt le, anélkül, hogy rendzavarás történt volna. Este azonban nagyobb tömeg verődött össze Berecz Ábel ügyvédnek, a függetlenségi párt elnökének lakása előtt és nagy ovációban részesítette a népszerű elnököt. A tüntetők ezután körsétára indultak s ekkor már hozzájuk sok katona is csatlakozott, akik közt különösen sok gyalogos honvéd és tüzér volt.

A katonák folyton az kiáltották: Abuzug Hédervár! Nem szolgálunk tovább! Ghiczi rendőrtizedes és Eszl rendőrbiztos megakarták akadályozni a tüntetést, de a katonák bajonettel kergették el őket. A Deák-téren a katonák izgatták a tömeget, hogy verjék be a tábornok és az ezredes ablakait. A katonák is élénk részt vettek a tüntetésben; a tüntetők beverték Grivicsics ezre esnek és Fischer kapitánynak ablakait. A katonai hatóság részéről szigorú vizsgálat indult meg a tüntető katonák kinyomozása iránt és a vizsgálatot Sprecher tábornok, dandárparancsnok személyesen vezeti.

Mai nap folyamán több honvédet és tüzért letartóztattak. A lakosság és különösen a katonaság körében nagy az izgatottság.

Ugyanezen tüntetésről még ezeket írják nekünk:

Sopronban egy magyar gyalogezred legénysége megtagadta az engedelmisséget, fellázadt a hadügyminiszter rendelete ellen és a rendőrség embereinek szuronyt szegezve ellentállott. Ez a száraz tényállás, ösvetkezménye a becsi katonai körök rövidítástanak és provokációjának. A körülmények pedig, amelyek között megtörtént, pártját ritkítják a hadsereg történetében és szinte a francia forradalom jeleneteire emlékeztetnek. Közöshadseregbeli magyar bakák diákok közé vegyültek, azokkal együtt tüntetve vonultak végig a város utcáin, végül bezúzták a vezérőrnagy, az ezredes és egy kapitány ablakait és növekedve huszárokkal és honvédekkel, veszedelmesekké váltak a hadseregbe. Mert ezt már se letagadni, se zépiteni nem lehet, tehát meg kell állapítanunk a következtetéseket is.

A negyvennyolczas ezred csupa zalamegyei fiukból áll, könnyen hevülő, magasabb vérmérsékletű emberekből, akik megelégtették a diszciplinát a „gyöngyével” együtt, mert mindent megeléget a katona, ha sohasem lesz vége. Most már vagy százat a magyar bakák közül szuronyok között őriznek a börtönökben, amiért meg gondolatlan fejjel megpróbálták a lehetlent és néhány esztendővel ismét tovább tart a raboskodás. Hogy mi lesz még ezután, főképpen Galicziában, ahol csupa magyar huszár van, akik jelenleg csinálják végig a király előtt a nagy lovasgyakorlatot, arra gondolni is alig merünk.

Ezen tényeket megerősíti dr. Neszi Károly rendőrfőkapitány ur ma reggel hivatalos értesítést küldött a térparancsnoksághoz, amely szerint száznál több, főképpen 48. gyalogezredbeli és 9. huszárezredbeli katona is részt vett a tüntetésben. De maguk a katonák beszélnek, hogy volt a tüntetők között 76. közös és 18. honvédezredbeli is, valamint a 13. tüzérezredből, sőt a

katonai pékek közül való is. A katonai vizsgálat eredménye még nem ismeretes. Hir szerint a 48-as gyalogezrednél husz katonát helyeztek fogságba. A rendőrség a tüntetők közül egyet sem tartóztatott le, sőt azok személyazonosságát sem állapíthatta meg.

Az igazi telefon.

Szürszabó Tóth András szegedi alsótanyai magyarnak valami sora akadt a katonai ügyosztályban. Katonasorban van a legényfia, de maradt még a mult sorozáskor, de tavaly nem vitték el, mert beteges volt a gyerek. Köhögött, vért hanyt, kevés volt a bizalom hozzá. Hanem új esztendőre úgy kilábal a bajból, hogy meg is házasodhatott. Asszonyt vitt a házhoz s egy-két hónap múlva, úgy lehet, gyereksivítás is hallatszott a tanya körül. Hát azt akarja Szürszabó Tóth András kijarni, hogy e végből egy kis haladékat adnának az urak a gyerekeknek.

Beck Pista katonai előadó, a szegediek népszerű „sógor”-a letessékelte az öregot:

— No üljön le, bátya, majd betelefonálok az ezredparancsnoksághoz.

— Mit csinál? tekintetős uram — érdeklődött a magyar.

— Telefonálok. Belesugok ebbe a masinába valamit, amire mindjárt választ is kapok. Gyűjék kend, hallgassa meg.

Szürszabó Tóth András a füléhez veszi a kagylót, úgy hallgatja a választ:

— Nincs hivatalos óra.

Beck diadalmas mosolygással keresi a meglepetést az öreg ábrázatán. Várta, hogy hogyan válik mindjárt sóbálvanná.

— No bátya, mit szól kend ehhez az ördög masinájához?

— Hallottam már én e felül, kérem, a bakter komámtul. Azt mondta, hogy micsoda csuda ez a . . . mienk is híjják?

— Telefon.

— Telefont? No hát ammondó vagyok én, tekintetős uram, hogy akkó az igazi telefont mégis csak az én anyjukom. Annak sugjon valamit a fülbe a tekintetős ur, egy fertály óra múlva már az egész alsótanya tudja.

IRODALOM.

Üti kaland.

Innen Ladányból Debreczenbe
Az ut csak egy jó futamat,
De ez alatt éltem én által
A legszebbik kalandomat.

Már nem tudom, miért, miért nem?
Egyszer hogy im útra kelék,
A kocsiba, hova szállék, egy
Magános nőre akadék.

Jóságos Isten, de milyenre! . . .
Mi szépséges szépség vala!
És hozzá mi kegyes, nyájas, hogy
Engem' egész' elbájola.

Mint a viasz, úgy olvadoztam
Szeme' és arca' mosolyán . . .
Ha látja ezt a teleségem,
Szemem' is kikaparja tán!

Ő szölitott meg, ő először, —
De hogy' ám, milyen édesen!
— Vohin zi, liber, ven esz erlaubt,
Debreczin, ugy-e édesem?

Szegény pir önté el az arczom :

— Oh asszonyom, a der-di-daszt
Én messziről szagolhatám csak,
Oh én paraszt, én sült paraszt!

— Ah, alzo franszé, mosszió, mi?
— Oh fájdalom, hogy non, madám,
Francia nyelvmesterre, tanra
Sajnálta a pénzt az apám.

Azt mondta szegény — elég balgán —
— Csak te ne plapperlapapálj,
Ne badarj három nyelvet össze,
Légy ember, és ne papagály.

Kalmár Antal dr. könyve.

E czim alatt jelent meg ma Budapesten Kalmár Antal dr.-nak, a kitünő közjogtudósnak híres munkája második kiadásban. Voltaképen ugyanaz a könyv ez amely tavaly októberben „Bekics Gusztáv történet-és közjogírása. Kritikai tanulmányok“ czim alatt jelent meg s amelyet megjelenése után egy héttel a budapesti királyi ügyészség elkoboztatott. Csakhogy a második kiadásból hiányzanak azok a passzusok, amelyek miatt a budapesti esküdtbírósg Kalmár királysértés miatt 3 hónapi fogházra ítélte. Kalmár azonban gondoskodott arról, hogy az inkriminált passzusokkal a második kiadás olvasói is megismerkedhessenek. Az új kiadás előszavában ugyanis egyszerűen leközi az ügyesség vádiratát, amelynek indokolási része magában foglalja a kifogásolt szöveg részeket is s így csak elrendezés tekintetében változott a könyv tartalma.

Kalmár Antal művéről a második kiadás megjelente alkalmából nem mondjuk el újra véleményünket, mert hiszen az ország egész közönsége tudja már, hogy ennél hevesebb magyar közjogi munka Kossuth Lajos iratai óta nem látott Magyarországon napvilágot. Annyit azonban még sem hallgathatunk el, hogy a mostani nemzeti harcot, amely az 1867: XII. t.-cz. alapján megvalósítható magyar hadseregért folyik, Kalmár Antal könyve idézte föl. E könyv megjelenése előtt szó sem volt azon törvény irányu értelmezéséről. Maga az országgyűlési ellenzék is csak a teljesen önálló magyar hadseregért küzdött. Kalmár Antal legnagyobb érdeme tehát az, hogy az ellenzék elé realis és értékes czélt tűzött ki. Ő maga is ezt tartja műve legnevezetesebb hatásának.

A második kiadás előszavában Kalmár az esküdtbírósgai ítélettel folytat erőteljes polemikát. Ha nem követeljük is őt erre a tere, annyit mindenesetre megállapíthatunk hogy a hatóság e könyv üldözése által éppen ellenkező hatást ért el, mert a helyett, hogy Kalmár szavát elnémitotta volna, a legnagyobb mértékben ráirányította a közfigyelmet. És ez jól is van így, mert, ama kifogásolt néhány sortól eltekintve, kétség telen dolog, hogy igenis a „magyar közjog bibliája ez a könyv“ — ahogy Eötvös Károly mondotta — s ezen nem változtat a magyar ügyészségek bármily osztrák szellemű hadjárata sem.

Azt hisszük, hogy Kalmár Antal könyvét minden magyar ember meg fogja vásárolni — a 400 oldalas könyv ára 7 korona — és úgy fogja forgatni leveleit, mint a bibliát. Mert mikor már azt hittük, hogy e sülyedt korban nincs erő és nincs képesség sem az igazság felismerésére, sem a hazugságok leálcázására: íme váratlanul és teljes nagyságában egyszerre itt termett köztünk a magyar öserő és vasöklevel porba sújtotta a százados hazugságok egész rendszerét.

Ha megdöbbenő és puhaságunknak

borzasztó is a kép, amelyet ez a könyv elénk tár: az nem az író hibája, az nem írható az ő rovására. Sőt a valóság földériteése az ő legnagyobb érdeme. Mert nemcsak az emberekre, hanem a nemzetekre is áll a mondás: ismerd meg magadat. Ismerjük meg magunkat és helyzetünket és ismerjük meg barátainkat, valamint el-lenségeinket. Csak akkor tudunk megfellelni annak a kötelességünknek, hogy a haza sorsa felől hűen gondolkodjunk.

Sz. a.

CSARNOK.

A ködmönös honvédekről.

(A csongrádi 33-ik zászlóalj vitézei.)

Irta: Ifjabb Móríz Pál.

A Maroson kellett átszállani a fogoly honvédekkel. Nem keresték ezek a zsebrák osztrákok a sekélyesét a víznek, hanem karddal, fegyver élével hajtották a Marosnak a szegény honvédet. Épp ott nyakig ért a víz, melynek sebes és örvényes is volt a folyása. Az öreg tüzmester nem tudott uszni. Elkapta az örvény és bizony ott pusztul a Maros álnok vizében, ha fia el nem kapja és ki nem menti a sodrásból. Mert a fiatal Konecz jó uszó volt.

Elérte Lippát a szomorú menet. Fegyver között, csüggesztett fejjel haladt a sok fogoly honvéd, azelőtt a nemzetnek büszkeségei és rémostorai minden ellenek.

Nagy csoportban állottak itt az oláh papok. Kárörvendő, kaján arcú oláhpapok, akik még a foglyok szomorú, reménytelen sorsa iránt sem voltak kimélettel hanem oesmányul, aljasul szidták, gyalázták a védtelen honvédeket.

Volt honvéd, aki bicskát rántván, reá akart rontani e gyalázatos papokra, de az őriző katonák fegyvertusával, karddal verték vissza az ilyen a fogolyesapatba, mint a gulyából kiltört bikát szokták ütni irgalom nélkül.

Aztán odaértek az aradi vár alá.

Este azt mondta a fiatal őrmester az apjának, az öreg tüzmesternek, hogy ő megszökik.

Jobb jövőt nem reméltek; tehát az apa, a tüzmester uram sem tudott fiának okosabb tanácsot adni. Mindamellert két nagy tűzercizmája még maradt. Ezt lehuzta az öreg Konecz tüzmester s odaadta fiának.

— Ezt meg fiam vidd magaddal, mert az Isten tudja, hogy téged még hova vet a sors . . .

Éjszaka volt, mikor a Marospartra szökött a fiatal honvéd. A két nagy csizmát hátrára kötötte. Honvédsípkáját már előbb eldobta volt. Csak egy vászonnadrág volt még, amelyről lefejtette a jelzést. Még két ingje is volt, ebből állott az egész felszerelése a szökött honvédnek, akit ha most elcsíptek, kegyelem nélkül golyó vagy súlyos pálezbüntetetés várt volna reá.

A Marost átszván, dideregve osont végig Arad utcáin. Apjának hatalmas tűzercizmáit nem mérte felhuzni. Félt, hogy kopogásával elárulja valami patrónnak . . . Volt egy kis aranygyűrűje, ezt eladta. Két bankofortot kapott érte. Abból vásárolt aztán egy rossz kalapot, gyűrűeszáras cseréppipát, némi dohányt, meg egy kenyeret és ezzel indult bujdosásnak a kis szökevény honvéd.

(Folyt. köv.)

Csödtömeg árverés.

Vb. Rosenthal Sándor fűszerkereskedő csödtömegéhez leltározott összes áruk — cognac, likőr, rum stb. és bolti berendezések **f. évi szeptember hó 17-től** kezdődőleg naponként d. e. 9 órától Csapó u. 16 sz. alatt az udvarban kir. közjegyző közbenjöttével elárvereltetnek.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utócai
Debrecen, kistemplom bazár.

Az őszi idényre raktárra érkeztek óriási választékban

női divatkelme ujdonságok

Francia flanel, Francia velezek. Különlegességek selyem árban.

Szabott árak. Előzékeny kiszolgálás.

(1)

Vezérügynök

elsőrangú jól bevezetett életbiztosító társaság részére kedvező feltételek mellett kerestetik.

Csak a legjobb társadalmi osztályhoz tartozó óvadékképes urak terjesszék be ajánlataikat „Biztos jövő“ jellege alatt Mosse Rudolf hirdetési irodájába Budapest.

Millió hölgy

használja a „Feolin“-t. Kérdezze meg orvosát, hogy nem-e „Feolin“ a legjobb cosmetikai szer a bőr, haj és fogaknak. A legtisztátalanabb arc és legesunyább kezek azonnal aristokratikus finomságot és formát nyernek a „Feolin“ használata által. „Feolin“ 42 leg-nemesebb és legfrissebb növényből összeállított szappan. Kezünknek, hogy a „Feolin“ használata után az arczról a ránczok és redők, bőrtüszők, pattanások, orrvörösség stb. nyomtalanul eltűnik. „Feolin“ a legjobb fejhajtisztító, fejhajpólo és hajszépitő szer, megátolja a haj kihullását, kopaszodást és fejfájásokat. „Feolin“ a legtermészetesebb és legjobb fogtisztító szer. Aki a „Feolin“-t rendszeren szappan helyett használja, fiatal és szép marad. Kötelezzük magunkat a pénzt azonnal visszaadni, ha a „Feolin“-nal nem lesznek megelégedve. Ara 1 drb. 1 kor., 3 db. kor. 2.50, 6 db. kor. 4.—, 12 db. k. 7.—. Postadíj 1 dbnál 20 fill., 3 dbtól felfelé 60 fill. Utánvétellel 60 fillérrel több. Szétküldési főraktár:

Feith M. Bécs

VII. Maria-Therese-Strasse 38.

Raktár Debreczenben: Tóth Béla gyógyszerértára,
Muraközy László gyógyszerértára a Naphoz.

